

# פרשת וישלח

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

## 1. בראשית פרק לב, ד-כד

(ד) וישלח יעקב מלאכים לפניו אל-עשו אֶחָיו אֲרָצָה שְׂעִיר שָׂנֵה אָדָם: (ה) ויצו אתם לאמר פה תאמרו לאדוני לעשו פה אמר עבדך יעקב עם-לבן גֵרְתִי וְאַחַר עַד-עָתָה: (ו) ויהי-לי שׁוֹר וְחֲמֹר צֹאן וְעַבְד וְשִׁפְחָה וְאֲשֵׁלְחָהּ לְהַגִּיד לְאֲדֹנָי לְמִצְרָאֵן בְּעִינְיָה: (ז) וישבו המלאכים אל-יעקב לאמר באנו אל-אחיהו אל-עשו וְגַם הִלְךָ לְקִרְאָתוֹ וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: (ח) ויירא יעקב מאד ויִצָּר לוֹ ויִחַץ אֶת-הָעַם אֲשֶׁר-אִתּוֹ וְאֶת-הַצֹּאן וְאֶת-הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לְשֵׁנֵי מַחֲנֹת: (ט) ויאמר אם-יבוא עשו עָשׂוֹ אֶל-הַמַּחֲנֶה הָאֵחָת וְהִנֵּה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאַר לְפָלִיטָה: (י) ויאמר יעקב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הִ' הָאֵמֶר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וְלִמְוֹלָדְתְּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךְ: (יא) קִטְנֹתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל-הָאֱמָת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת-עַבְדְּךָ כִּי בַמְקָלִי עָבַרְתִּי אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הֵינִי לְשֵׁנֵי מַחֲנֹת: (יב) הַצִּילֵנִי גַּם מִיַּד אָחִי מִיַּד עָשׂוֹ כִּי-יָרָא אֲנֹכִי אִתּוֹ פֶּן-יָבֹא וְהִפְגִּי אִם עַל-בָּנָיִם: (יג) ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את-זרעך כחול הים אשר לא-יספר מרב: (יד) וגילו שם בלילה ההוא ויִלָּח מִן-הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לַעֲשׂוֹ אָחִיו: (טו) עַיִן מְאֹתָיִם וּתְשִׁימָם עֲשָׂרִים רְחֵלִים מְאֹתָיִם וְאֵילִים עֲשָׂרִים: (טז) גְּמָלִים מִיַּנְיֻקוֹת וּבְנֵיָהֶם שְׁלִשִׁים פָּרוֹת אַרְבַּעִים וּפְרִים עֲשָׂרָה אֶתְנֶת עֲשָׂרִים וְעִגְרִם עֲשָׂרָה: (יז) ויתן ביד-עבדיו עֵדֶר עֵדֶר לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדָּיו עֲבְרוּ לִפְנֵי גֵרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר: ... (כג) ויקם בלילה הוא ויִלָּח אֶת-שְׁתֵּי גִשְׁוֹ וְאֶת-שְׁתֵּי שִׁפְחָתָיו וְאֶת-אֶחָד עֲשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מַעְבַּר יַבֵּק: (כד) ויקחם ויעברם אֶת-הַנַּחַל וַיַּעֲבֹר אֶת-אֲשֶׁר-לוֹ:

## 2. בראשית פרק לב, כה-לג

(כה) ויִוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: (כו) ויִרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּגַּע בַּכַּף-יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף-יָרְכוֹ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוֹ עִמּוֹ: (כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם-בִּרְכָתִי: (כח) ויאמר אליו מה-שָׁמָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: (כט) ויאמר לא יעקב יאמר עוד שָׁמָךְ כִּי אִם-יִשְׂרָאֵל כִּי-שָׁרִיתָ עִם-אֱלֹהִים וְעַם-אֲנָשִׁים וְתוֹכַל: (ל) וישאל יעקב ויאמר הגידה-גַּם שָׁמָךְ וַיֹּאמֶר לְמָה זֶה תִּשְׁאַל לְשִׁמִּי וַיִּבְרַךְ אֹתוֹ שֵׁם: (לא) ויקרא יעקב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיָאֵל כִּי-רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנָיִם אֶל-פָּנָיִם וַתִּנְצַל נַפְשִׁי: (לב) ויִגְרַח-לוֹ הַשָּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת-פְּנוֹאֵל וְהוּא צָלַע עַל-יָרְכוֹ: (לג) עַל-כֵּן לֹא-יֵאָכְלוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-גֵּיד הַנָּשָׂה אֲשֶׁר עַל-כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בַּכַּף-יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגֵיד הַנָּשָׂה:

## 3. רש"י בראשית פרק לב פסוק כה

ופירשו רבותינו ז"ל שהוא שרו של עשו:

## 4. מדרש תנחומא [ורשא] פרשת וישלח סימן ח

שנאמר ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו זה סמאל שרו של עשו שבקש להרגו שנאמר וירא כי לא יכול לו ונעשה צולע

## 5. בראשית פרק לג, א- יז

(א) וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את-היגלדים על-לאה ועל-רחל ועל שתי השפחות: (ב) וישם את-השפחות ואת-ילדיהן ראשונה ואת-לאה וילדיה אחרנים ואת-רחל ואת-יוסף אחרנים: (ג) והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד-גשתו עד-אחיו: (ד) וירץ עשו לקראתו ויתבקוהו ויפל על-צווארו וישקהו ויבכו: (ה) וישא את-עיניו וירא את-הנשים ואת-היגלדים ויאמר מי-אלה לך ויאמר היגלדים אשר-תגן אליהם את-עבדך: (ו) ותגשן השפחות הגה וילדיהן ותשתחוין: (ז) ותגש גם-לאה וילדיה וישתחוין ואחר

גַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: (ח) וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כָּל־הַמַּתְנַהֵג הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לְמִצְרַיִם בְּעֵינַי אֲדֹנָי: (ט) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ יִשְׁרָאֵל לִי רֵב אֲחֵי יְהִי לָךְ אֲשֶׁר־לָךְ: (י) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־נָא אִם־נָא מִצְרַיִם חֹן בְּעֵינַיִךְ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדַי כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פְּנֵיךָ פְּנֵיךָ פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצָנִי: (יא) קַח־נָא אֶת־בְּרִכְתֵּי אֲשֶׁר הִבָּאת לָךְ כִּי־תִגְנֹנִי אֱלֹהִים וְכִי יִשְׁלִי־כָל וַיִּפְצַר־בּוֹ וַיִּקַּח: (יב) וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנִלְכָה וְאִלְכָה לְנַגְדָּה: (יג) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי יִדְעָה פִּי־הַיְלָדִים רַפִּים וְהִצָּאן וְהִבְקֵר עֲלוֹת עָלַי וּדְפְקוּם יוֹם אֶחָד וַמָּתוּ כָל־הַצֹּאן: (יד) וַיַּעֲבֵר־נָא אֲדֹנָי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִשִּׁי לְרַגְלֵי הַמְּלֹאכָה אֲשֶׁר־לִפְנֵי וְלְרַגְלֵי הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר־אָבָא אֶל־אֲדֹנָי שְׁעִירָה: (טו) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֲצִיגֶה־נָא עִמָּךְ מִן־הַעַם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינַי אֲדֹנָי: (טז) וַיִּשָּׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֲשׂוּ לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה: (יז) וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִפְתָּה וַיִּבְנוּ לוֹ בַּיִת וַלְמַקְנֵהוּ עָשָׂה סִכָּת עַל־יָפוֹ קָרָא שְׁם־הַמָּקוֹם סִפְוֹת: ס

**6. בראשית ל: מג**

וַיִּפְרָץ הָאִישׁ מֵאֵד מֵאֵד וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת וַשְּׁפָחוֹת וְעֲבָדִים וּגְמָלִים וַחֲמֹרִים:

**7. בראשית פרק כח, יב-טו**

(יב) וַיִּחַלֵּם וַהֲגָה סֹלֶם מִצַּב אֲרָצָה וְרֵאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה וַהֲגָה מִלֹּאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיְרִדִים בּוֹ: (יג) וַהֲגָה ה' נָצַב עָלָיו וַיֹּאמֶר אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֵלָהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לָךְ אֶתְנַנְּהָ וְלַיֹּרְעָה: (יד) וְהָיָה זֵרְעֶךָ כַּעֲפָר הָאָרֶץ וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקַדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וּנְבָרְכוּ בְךָ כָּל־מִשְׁפַּחַת הָאֲדָמָה וּבְזֹרְעָה: (טו) וַהֲגָה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמֵרְתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ:

**8. בראשית פרק כח, כ-כב**

(כ) וַיִּזְרַר יַעֲקֹב גִּדְרָ לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמֵרְנִי בְּדַרְךָ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וַגִּתּוֹלִי לָחֶם לְאֹכַל וַיִּגְדַּד לְלִבָּשׁ: (כא) וּשְׁבַתִּי בְּשִׁלּוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים: (כב) וְהָאָבִן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שָׁמְתִי מִצְבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תִּתְּנֵנִי לִי עֲשֶׂר אֶעֱשֶׂרְנוּ לָךְ:

**9. פרקי דרבי אליעזר פרק מו**

וּאֶפְלוּ כָּל הַמוֹעֲדִים עוֹבְרִים יוֹם הַכַּפָּרִים אֵינּוּ עוֹבֵר. שְׁיוֹם הַכַּפָּרִים מְכַפֵּר עַל הַקְּלוֹת וְעַל הַחֲמוּרוֹת, שְׁנֹאֲמַר [שם טז, ל] כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגו' מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם, מִחַטָּאתֵיכֶם אֵין כְּתִיב, אֵלָא מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם: יוֹם שְׁנַתְנָה תוֹרָה אָמַר סְמָאֵל [נ"א: שטן] לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, עַל כָּל הַרְשָׁעִים נִתְּתָ לִי רְשׁוּת, וְעַל הַצְּדִיקִים אֵין אַתָּה נוֹתֵן לִי רְשׁוּת. אָמַר לוֹ הָרִי יֵשׁ לָךְ רְשׁוּת עָלֶיךָ בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים אִם יֵשׁ לָהֶם חַטָּא, וְאִם לֹא אֵין לָךְ עָלֶיךָ רְשׁוּת, לְפִיכָּהּ נוֹתְנִים לוֹ שְׁחָד בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים, שְׁלֹא לְבִטֵּל קֶרְבַּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר [שם ח] גּוֹרֵל אֶחָד לָה' וְגוֹרֵל אֶחָד לְעִזְאֵזֵל, גּוֹרְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קֶרְבַּן עוֹלָה, וְגוֹרְלוֹ שֶׁל עִזְאֵזֵל שְׁעִיר חַטָּאת. וְכָל עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיָּה עָלָיו, שְׁנֹאֲמַר [שם כב] וַנִּשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עוֹנוֹתֵם. רָאָה סְמָאֵל [נ"א: השטן] שְׁלֹא נִמְצָא בָהֶם חַטָּא בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים, אָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לָךְ עִם אֶחָד בְּאָרֶץ כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת בְּשָׂמִים. מַה מִּלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת אֵין לָהֶם קִפְיָצִין, כִּף הֵם יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים. מַה מִּלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת אֵין לָהֶם אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה, כִּף יִשְׂרָאֵל אֵין לָהֶם אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים. מַה מִּלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת נִקְיָם מִכָּל חַטָּא, כִּף יִשְׂרָאֵל נִקְיָם מִכָּל חַטָּא בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים. מַה מִּלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת שְׁלוֹם מִתְּנוּף בִּינֵיהֶם, כִּף הֵם יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם מִתְּנוּף בִּינֵיהֶם בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ עֲתִירְתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִן הַקְּטָגוֹר שְׁלָהֶם, וּמְכַפֵּר עַל הַמְּזֻבָּח וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עִם הַקְּהָל לְמַגְדוֹל וְעַד קַטָּן, שְׁנֹאֲמַר [ויקרא טז, לג] וְכַפֵּר אֶת מִקְדָּשׁ הַקְּדוֹשׁ: אָמַר מִשָּׁה בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים אֲרָאָה כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַר כִּף אָנִי מְכַפֵּר עַל עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

### 10. זוהר רעיא מהימנא [ח"ג דף ק ע"ב]

וכדין, אהדר עשו אפטרופוסא דיעקב, ויעקב לא בעא דובשיה ועוקציה. יעבר נא אדוני לפני עבדו. כדין וישב ביום ההוא עשו לדרכו. **אימתי בשעת נעילה**, דהא אתפרש מעמא קדישא. וקודשא בריך הוא שביק לחוביהו, **וכפר עלייהו**. כיון דההוא מקטרגא אזל **בההוא דורונא**, ואתפרש מנייהו, בעי קודשא בריך הוא **למחדי בבנוי**, מה כתיב, ויעקב **נסע ספתה ויבן לון בית וגו'**. על כן קרא שם המקום סופות, **כיון דיתבי בספות, הא אשתזיבו מן מקטרגא**, וקודשא בריך הוא **חדי בבנוי**. זכאה חולקיהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי:

### 11. פסיקתא רבתי [איש שלום] פרשה מז ד"ה דבר אחר אחר

ומניין שאף בזכות יעקב שני ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים [ויקרא שם /ט"ז, ה'] אותן שאמרה לו אמו וקח לי משם שני גדי עזים טובים [בראשית כ"ז ח], מהו טובים, אמר רבי ברכיה אמר רבי חלבו טובים לך טובים לבניך, טובים לך שאתה נכנס [טובים לך שאתה נכנס] ומאכיל את אביך ונוטל הימנו את הברכות, טובים לבניך שהם מתלכלכין בעונות כל ימות השנה ומביאים שני שעירים ביום הכפורים והם מתקרבים ומתכפר להם,

### 12. ספר ויקרא פרק טז

א וידבר ה' אל-משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני-ה' ויאמר ה' אל-משה דבר אל-אהרן אחיך **ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש מפית לפרכת אל-פני הכפרת אשר על-הארן ולא ימות כי בענן אראה על-הכפרת: (ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה: (ד) כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצנף בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו וילבשם: (ה) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעלה:**

(ז) ולקח את שני השעירים והעמיד אתם לפני ה' פתח אהל מועד: (ח) ונתן אהרן על שני השעירים גרלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל: (ט) והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת: (י) והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה: (יא) והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פר החטאת אשר לו: (יב) ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני ה' ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מפית לפרכת: (יג) ונתן את הקטרת על האש לפני ה' וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות **ולא ימות: (טז) וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם:**

### 13. מדרש זוטא - שיר השירים [בובר] פרשה א ד"ה [טו] הנך יפה

ביצחק כתיב ויגדל האיש וילך הלוך וגדול [שם /בראשית/ כ"ו י"ג], ביעקב כתיב ויגדלו הנערים [שם /בראשית/ כ"ה כ"ז], הרי יעקב ועשו, כשם שחל השם על יעקב, כך היה ראוי שיחול על עשו, עשו היה ראוי שיקרא יעקב ויעקב היה ראוי שיקרא עשו, עשו היה ראוי להעמיד מלכים ויעקב היה ראוי להעמיד כהנים, הברכות הראשונות ראויות לעשו והאחרונות ליעקב.

### 14. אבן עזרא ויקרא פרשת אחר מות פרק טז פסוק ח

... וזה המפרש אמר כי השעיר ישלח במדבר, כי כן כתוב: ושלח את השעיר במדבר ... ואמר רב שמואל, אעפ"י שכתוב בשעיר החטאת שהוא לשם, גם השעיר המשתלח הוא לשם, ואין צריך, כי המשתלח איננו קרבן, כי לא ישחט, ואם יכולת להבין הסוד שהוא אחר מלת עזאזל תדע סודו וסוד שמו, כי יש לו חברים במקרא. ואני אגלה לך קצת הסוד ברמז בהיותך בן שלשים ושלש תדענו:

## 15. רמב"ן ויקרא פרשת אחרי מות פרק טז פסוק ח

ור"א כתב ... והנה ר"א נאמן רוח מכסה דבר, ואני הרכיל מגלה סודו שכבר גלו אותו רבותינו ז"ל במקומות רבים:

אמרו בבראשית רבה (סה י) ונשא השעיר עליו (להלן פסוק כב), זה עשו שנאמר (בראשית כז יא) הן עשו אחי איש שעיר, את כל עונותם, עונות תם שנאמר ויעקב איש תם (שם כה כז): ומפורש מזה בפרקי רבי אליעזר הגדול (פרק מו), לפיכך היו נותנין לו לסמאל שוחד ביום הכפורים שלא לבטל את קרבנם, שנאמר גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, גורלו של הקדוש ברוך הוא לקרבן עולה, וגורלו של עזאזל שעיר החטאת וכל עונותיהם של ישראל עליו, שנאמר ונשא השעיר עליו. ראה סמאל שלא נמצא בהם חטא ביום הכפורים, אמר לפני הקדוש ברוך הוא, רבון כל העולמים יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת שבשמים, מה מלאכי השרת יחפי רגל כך הן ישראל יחפי רגל ביום הכפורים. מה מלאכי השרת אין בהם אכילה ושתיה כך ישראל אין בהם אכילה ושתיה ביום הכפורים. מה מלאכי השרת אין להם קפיצה כך ישראל עומדין על רגליהם ביום הכפורים. מה מלאכי השרת שלום מתווך ביניהם כך הן ישראל שלום מתווך ביניהם ביום הכפורים. מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא כך הן ישראל נקיים מכל חטא ביום הכפורים. והקדוש ברוך הוא שומע עדותן של ישראל מן הקטיגור שלהם ומכפר על המזבח ועל המקדש ועל הכהנים ועל כל עם הקהל שנאמר וכפר את מקדש הקדש וגו', ע"כ אגדה זו. והנה הודיענו שמו ומעשהו: וזה סוד הענין, כי היו עובדים לאלהים אחרים, הם המלאכים, עושים להם קרבנות והם להם לריח ניחוח כענין שנאמר (יחזקאל טז יח) ושמיני וקטרתי נתת לפניך, ולחמי אשר נתתי לך סולת ושמן ודבש האכלתיך ונתתיהו לפניך לריח ניחוח ויהי נאם ה' אלהים. ואתה צריך להתבונן בכתוב במקרא ובמסורת: והנה התורה אסרה לגמרי קבלת אלהותם וכל עבודה להם, אבל צוה הקדוש ברוך הוא ביום הכפורים שנשלח שעיר במדבר לשר המושל במקומות החרב, והוא הראוי לו מפני שהוא בעליו ומאצילות כחו יבא חורב ושממון כי הוא העילה לכוכבי החרב והדמים והמלחמות והמריבות והפצעים והמכות והפירוד והחרב, והכלל נפש לגלגל מאדים, וחלקו מן האומות הוא עשו שהוא עם הירוש החרב והמלחמות, ומן הבהמות השעירים והעזים, ובחלקו עוד השדים הנקראים מזיקין בלשון רבותינו, ובלשון הכתוב (להלן יז ז) שעירים, כי כן יקרא הוא ואומתו שעיר. ואין הכונה בשעיר המשתלח שיהיה קרבן מאתנו אליו חלילה, אבל שתהיה כונתנו לעשות רצון בוראנו שצונו כך:

## 16. ויקרא פרק כג, לג-מג

(לג) וידבר ה' אל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (לד) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסִּפּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַה': (לה) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (לו) שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרְיֻבוּ אִשָּׁה לְה' בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לְה' עֲצֻרָת הָאֵל מִלֶּמְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (לז) אֲלֵה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר־תִּקְרָאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהִקְרִיב אִשָּׁה לְה' עֲלֶה וּמִנְחָה זָבַח וּנְסֻכִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: (לח) מִלֶּבֶד שַׁבָּתָהּ ה' וּמִלֶּבֶד מִתְּנוּתֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל־נִדְרֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל־נִדְבָתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַה': (לט) אִךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם אֶת־תְּבוּאֹת הָאָרֶץ תִּחַגּוּ אֶת־חַג־ה' שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן: (מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כִּפְתֹת תְּמָרִים וְעֵנַף עֵץ־עֵבֶת וְעַרְבֵי־נַחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: (מא) וְחַגְתֶּם אֹתוֹ חַג לַה' שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׂגָה חַקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תִחַגּוּ אֹתוֹ: (מב) בַּסִּפּוֹת תִּשְׁבּוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־הָאָרֶץ בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בַסִּפּוֹת: (מג) לְמַעַן יִדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסִּפּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: